

1. A feladat a National Geographic folyóirat vonatkozó számaihoz kapcsolódik. **5 pont**
 Az alábbi állítások hibásak. Húzd alá a téves kifejezést, és írd le a megoldást, hogy helyes legyen az állítás!

a) A Big Lonely Doug, az USA egyik legnagyobb duglászfenyője, 66 méter magas.

helyes kifejezés: **Kanada a fa méretének javítása 0,5 pont**

b) Az Egyesült Államokban élő siksíkaiitapi indiánok elsősorban marhákat tenyésztnek.

helyes kifejezés: **bölcény**

c) Az Amazonas folyó fölött húzódik a híres Queshuachaca híd, amely fűkötelekből áll, s az inka civilizáció készítette.

helyes kifejezés: **Apurimac**

d) A Guyanai-pajzs egy ősi tenger aljzatának maradványa, melynek üledékképződése a földtörténeti óidőben kezdődött.

helyes kifejezés: **Ősidő**

e) A Roraima-tepui egész Venezuela legmagasabb hegye.

helyes kifejezés: **Guyana A Pico Bolívaris elfogadható, ha a Roraima-tepui a hibás rész.**

2. A feladat Amerika országaihoz kapcsolódik. (Elemenként 1 pont) **10 pont**

a) Írd a megfelelő ország nevét a zászló alá!

1.	2.	3.	4.	5.
Chile	Peru	Guyana	Argentína	Kolumbia

b) Az felsorolt országok közül melyek határosak Venezuelával? Írd a számokat a pontozott vonalra!

3 ; 5

c) Részben a fentebbi országok egyikében található Földünk legmagasabban fekvő, hajózható tava. Írd le a helyes válasz számát!

2

d) Mi a tó neve?

Titicaca-tó

e) Melyik ország fővárosa jelenti magyarul azt, hogy „jó levegő”? Írd le a helyes válasz számát!

4.

3. Tanulmányozd az ércképződést bemutató ábrát!

10 pont

Az ábrán látható számok a keletkezési helyüknek megfelelően jelölik az egyes érceket. Írd be a számok mellé az általuk jelölt ércek neveit! (Elemenként 1 pont)

	<u>Megoldás:</u> 1, 4, 6, 7, - arany ezüst, ólom, cink, réz 3, 9- urán ón 2-vas, króm 5,8 – nikkel, platina

Milyen ércképződést mutat be az ábra? Húzd alá a helyes választ!

üledékes ércképződés

magmás ércképződés

4. Igaz-hamis

Megoldások

10 pont

Állítások	Igaz	Hamis
Kolumbia fővárosa Cartagena.		X
Az inuitok ínycenc eledele a jegesmedve máj.		X
Sir John Franklin által vezetett expedíció hajói az Erebus és a Terror.	X	
Az inuitok várható élettartama a sok hal fogyasztása miatt az átlagosnál magasabb.		X
A Franklin expedíciót kutatók a mumifikálódott holttesteket vizsgálva jelentős ólom szintet tapasztaltak.	X	
A Dél-amerikai Grey gleccser az utóbbi 35 évben 2 km-rel lett rövidebb.	X	
A Torres del Paine Nemzeti Park Argentína kedvelt turista paradicsoma.		X
Az „ahorita” tipikus latin-amerikai válasz, ha sürgetünk valamit.	X	
A Mt. St. Helens vulkán híres 1980-as kitörésekor a hatalmas lávafolyás okozta a legnagyobb pusztítást.		X
A négerék és az indiánok keverékét meszticnek nevezzük.		X

5. feladat

Megoldás:

inuksuk - emberszerű kőéptmény

karibu- rénszarvas

iganuq- tengeri emlősök húsából (rozmár) készítik. A feldarabolt húsokat a az állat saját bőrébe, zsírába csomagolják, és földbe ássák. A következő év telén ássák ki fogyasztás céljából.

kiviaq- egy kibelezett főkát tömnek ki akár 400-500 le vadászott madárral (alkával), aztán fermentálják, mint az iganuq-ot. A madárhús megpuhul és a madarak kopasztása és megnyúzása után ehetővé válik.

tajrona- Kolumbiában élő indián őslakos vagy Kolumbia egyik jelentős nemzeti parkja.

popró- rituális eszköz, terméstökből készült edényke, amit a kolumbiai indián férfiak használnak. őrölt mézport tartanak benne amit a friss kokacserje leveleinek fogyasztásához használnak. Azösszerágot pépet a poporó falához tapasztják.....

nanuk- jegesmedve

Teyuna- kolumbiai indiánok, a tajronák régi fővárosa volt. Jelentése: Holdnővér. Most Ciudad Perdida.

inuit- emberek, Észak- Kanada őslakosai.

Machu Picchu- Inka romváros Peruban. 1450-körül építették és 1570-körül elnéptelenedett. 1911-ben fedezték fel.

6. feladat

30 pont

Oldd meg a vaktérképhez kapcsolódó feladatokat!

	Nevezd meg a kisbetűvel jelölt négy folyót és a nagybetűvel jelölt tájakat! a Mississippi b Orinoco c Amazonas d Paraná A: Kaliforniai-félsziget B: Mexikói-öböl C: Floridai-félsziget D: Antilák vagy Karib-szigetek E: A nevezetes szélességi kör neve és fokszáma: Baktérítő, d.sz. 23,5o Nevezd meg a római számmal jelölt országokat! A megnevezett országok neve után írd a rájuk vonatkozó alábbi, nagybetűvel jelölt állítások betűjelét! Csak egy országhoz tartozik kettő állítás!

	Országok megnevezése	Az országokra vonatkozó állítások betűjele
I.	Mexikó	D
II.	Kuba F	F
III.	Jamaica A	A
IV.	Venezuela J	J
V.	Francia Guyana E	E
VI.	Kolumbia G	G
VII.	Peru C	C
VIII.	Bolívia I	I
IX.	Argentína H	H
X.	Brazília B ; K	B K

Történelem

1. A feladat Amerika indián kultúráihoz kapcsolódik. (Elemenként 1 pont)
A következő állítások mely népre jellemzőek?

5 pont

Állítások	A nép neve
1. A 8. századtól a Yucatán- félszigetre költöztek.	MAJA
2. Eredetileg kis létszámú nép volt az Andokban, a Cuzco völgyében.	INKA
3. Ma élő leszármazottaik kecsuául beszélő földművesek, Peru lakosságának mintegy fele.	INKA
4. Intenzív gazdálkodást folytattak, ún. úszó kerteket alakítottak ki.	AZTÉK
5. A spanyol Cortez hódította meg ezt a népet.	AZTÉK / MAJA

2. A következő komplex feladat az USA kialakulásával foglalkozik.

10 pont

A források felhasználásával és saját tudásod alapján oldd meg a feladatokat!

Akkor fogadható el az egy pont ha a sorban mind a négy elem szerepel

Északi államok	halászat	fakitermelés	hajóépítés	rum
Középső államok	állattenyésztés	kenyér gabona	textilmanufaktúrák	fémmanufaktúrák
Déli államok	ültetvények	dohány	rizs	indigó

„György király háborúja” **1754** (évszám)

Letelepedési tilalom az Appalache-hegységtől nyugatra **1763**

„Sugar Act” **1764** (évszám)

„Stamp Act” **1765** (évszám)

A bostoni „teadélután” **1773.december 16.** (pontos dátum)

„Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen Jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat, s ezek közé a jogok közé tartozik a jog az Élethez és a Szabadsághoz, valamint a jog a Boldogságra való törekvésre.”

1776.július 4. (dátum) **Thomas Jefferson** (név) / **Benjamin Franklin**

3. A feladat az USA kialakulásával kapcsolatos.

10 pont

Tedd időrendbe a következő eseményeket! Írd az időrendet jelentő sorszámot az események előtti pontozott vonalra! A legkorábbi esemény az 1-es sorszámú! (Elemenként 1 pont)

2. Virginia megalapítása
7. Függetlenségi nyilatkozat
10. Az USA alkotmányának elfogadása
5. A „bostoni teadélután”
3. Georgia megalapítása
8. első saratogai csata
9. Versailles-i béke
4. Anglia megszerzi Kanadát – párizsi béke
1. Az első angol telepesek érkezése a kontinensre
6. A függetlenségi háború kirobbanása

4. A feladat az Amerikai Egyesült Államok kialakulásával kapcsolatos. 5 pont
Válaszolj az Amerikai Egyesült Államok létrejöttére vonatkozó kérdésekre a forrás és ismereteid alapján! Jelöld be a helyesnek ítélt választ! (Elemenként 1 pont)

I. Nevezd meg az USA államformáját! köztársaság / szövetségi köztársaság

II. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) Az Egyesült Államok elnöke nevezi ki a Szenátus tagjait.
- b) **A törvényhozás két házának együttes ülése a Kongresszus.**
- c) Az Egyesült Államok elnöke nevezi ki a Képviselőház tagjait.

III. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) **Az Egyesült Államok elnökét közvetett úton, az elektorok segítségével választják meg.**
- b) A választópolgárok közvetlenül az elnökjelöltekre szavazhatnak.
- c) Az elnököt a Kongresszus választja meg.

IV. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) **Az Egyesült Államok választópolgárai beleszólhatnak a törvényhozó hatalom összetételébe, és a végrehajtó hatalom vezetőjének megválasztásában is szerepet játszanak.**
- b) Az elnök megvétózhatja a bírósági ítéleteket.
- c) A Legfelsőbb Bíróság a kormány felett áll.

V. Karikázd be a helyes állítás betűjelét!

- a) Az Egyesült Államokban nem érvényesül a hatalommegosztás.
- b) A Legfelsőbb Bíróság elnöke a végrehajtó hatalom feje.
- c) **A törvényhozó hatalom, a végrehajtó hatalom és a bírói hatalom egymástól elválasztva, egymást ellenőrizve működnek.**

5. A feladat az USA XIX. századi történetéhez kapcsolódik. 10 pont
Égészítsd ki a szöveget a megfelelő szóval! Nem tudsz minden szót felhasználni, egy szót csak egyszer használhatsz fel. (Elemenként 1 pont)

Az 1800-as évek elején az Egyesült Államokban az iparosodás egyetlen feltétele hiányzott, a **tőke**, ez akadálytalanul áramlott be **Angliából**. A szinte korlátlan lehetőségek a **tőkekivitel** célterületévé tették az országot, minthogy a szakképzett és szakképzetlen **bevándorlók tömegét** is vonzotta a Brit –szigetekről és Németországból.

Az első terjeszkedési hullámban (1803-19) hatalmas, de hosszú ideig használt területekkel gyarapodott az USA. Kedvező történelmi pillanatban (1803) vette meg **Franciaországtól** a **Mississippi** vízgyűjtő területét, **Louisianát**, majd 1810-13 –ban annektálta **Spanyolországtól Nyugat – Floridát**.

Az 1812-14 között zajló brit-amerikai háborúban biztosította magának a brit-kanadai vonzáskörbe tartozó északi területeit a **Nagy-tavakig**, amikor leverte a Tecumseh vezette indián törzsszövetség lázadását.

6. A feladat az USA XIX. századi történetéhez kapcsolódik.

15 pont

Fejtsd meg a keresztrejtvényt, és írd le, hogy a megfejtés hogyan kapcsolódik a rabszolgaság kérdéséhez!

(Elemenként 1 pont)

MEGFEJTÉS

1.						R	o	b	e	r	t	L	e	e												
2.						A	n	d	r	e	w	J	a	c	k	s	o	n								
3.						J	o	s	e	d	e	S	a	n	M	a	r	t	i	n						
4.					H	o	m	e	s	t	e	d	a	c	t											
5.												S	h	e	r	m	a	n								
6.												R	e	p	u	b	l	k	á	n	u	s				
7.					B	e	n	i	t	o	J	u	á	r	e	z										
8.					M	i	s	s	o	u	r	i	-	k	o	m	p	r	o	m	i	s	s	z	u	m
9.	a	b	o	l	i	c	i	o	n	i	z	m	u	s												
10.												A	p	p	o	m	a	t	o	x						
11.												S	i	m	o	n	B	o	l	i	v	á	r			
12.												A	n	d	r	e	w	J	o	h	n	s	o	n		
13.												J	e	f	f	e	r	s	o	n	D	a	v	i	s	

Megfejtés: Beecher Stowe

Magyarázat: A Tamás bátya kunyhójának írója, a rabszolgatartás ellenzője

7. A feladat az USA XIX. századi történetéhez kapcsolódik.

10 pont

Húzzátok alá a három lehetőség közül azt, ami igazgá teszi a mondatot! (Elemenként 1 pont)

- Csak a **harcos** / **legyőzött** / **halott** indián a jó indián.
- A nagy **fekete** / **fehér** / **győztes** flotta Abraham Lincoln / Philip H. Sheridan / **Theodore Roosevelt** amerikai elnök parancsára a 20. század elején körbe hajózta a Földet.
- Az utolsó indián felkelés leverése **Wounded Knee** / **Little Big Horn** / **Gettysburg** mellett történt.
- Nem vett részt a Little Big Horn-i csatában **Őrükt Ló** / **Sánta Őz** / **Ülő Bika**.
- Melyik országot takarja a „férfiak nélküli ország” kifejezés: **Argentína** / **Uruguay** / **Paraguay**?
- Az Amerikai Egyesült Államok Spanyolország legyőzése után ellenőrzése alá vonta **Jamaikát** / **Puerto Ricót** / **Haitit**.
- Az indiánok a fehér emberek prériről való eltűnését és a bölények visszatérését remélték egy rituális táncból, amit angolul **indian dance** / **ghost dance** / **ghost indian dance**-nek neveznek.
- Az Amerikai Egyesült Államok célja **gazdasági befolyás szerzése** / **gyarmatok szerzése** / **mindkettő**.
- A 19. század második felében megindult a háború a salétromért, amely nagy mennyiségben volt megtalálható a **Paraná-völgyében** / **Atacama-sivatagban** / **Rio Negro mentén**.

8. A feladat Amerika 1865 utáni történetével kapcsolatos.

10 pont

Keressétek meg a táblázatban elrejtett 10 kifejezést, melyek az amerikai kontinens 1865 utáni történelmével kapcsolatosak! Bármelyik irány szóba jöhet! A kifejezéseket írjátok a pontozott vonalakra! (Elemenként 1 pont)

Megoldás:

S	T	P	Q	I	Z	A	O	K	U	B	A	B	E	A
N	L	R	L	D	U	R	T	K	I	E	G	Y	J	O
R	E	B	E	Z	S	G	I	B	O	C	T	M	P	A
O	V	F	A	Z	Y	L	R	E	I	T	N	O	R	F
H	E	G	K	I	E	A	N	N	A	M	O	N	F	I
G	S	A	L	É	T	R	O	M	H	Á	B	O	R	Ú
I	O	B	Z	Á	Ú	Ö	V	C	Í	H	É	P	W	H
B	O	U	S	V	H	L	E	A	N	I	L	Ó	Z	A
E	R	J	I	Í	U	L	Ő	D	T	T	A	L	Á	S
L	A	Y	T	Z	I	Ü	A	V	Q	U	X	I	O	E
T	T	E	A	H	Á	R	G	E	W	N	M	U	K	M
T	R	N	C	P	L	E	Z	L	Á	O	F	M	I	N
I	E	S	Z	E	L	L	E	M	T	Á	N	C	G	P
L	C	G	E	B	M	Y	P	Ő	X	L	I	J	H	N
A	N	R	O	T	A	S	C	A	M	A	N	A	P	A

1. salétromháború
2. monopólium
3. rezervátum
4. Little Big Horn
5. Panama-csatorna

6. Chile
7. Kuba
8. frontier
9. szellemtánc
10. Roosevel